

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.2.2](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.2.2)

УДК 351.746.1

*С. Г. Бугайцов,
доктор наук з державного управління, професор, головний науковий співробітник,
Державна установа «Національний науковий центр радіаційної медицини
Національної академії медичних наук України»
ORCID: 0000-0002-9513-2510*

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

*S. G. Bugaytsov
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Chief Researcher,
State Institution "National Scientific Center for Radiation Medicine of the
National Academy of Medical Sciences of Ukraine"
ORCID: 0000-0002-9513-2510*

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION FOR ENSURING ECONOMIC SECURITY IN UKRAINE: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS

*У статті надано дефініції поняттю “безпека”, “економічна безпека”, “суспільна безпека”.
Визначено, що потреба у безпеці є однією з базових потреб людини, окрім цього безпека
повинна відображатись у всіх сферах, тобто не лише в захисті людського життя, але й
стабільності існування населення країни, що в свою чергу призведе до процвітання країни.
Визначено класифікаційні ознаки за допомогою яких здійснюється розмежування поняття
“безпека”. Виявлено, що в Україні економічна безпека врегульовується нормативними та
законодавчими актами, окрім цього існують певні суб'єкти, котрі стежать та беруть
безпосередню участь у врегулюванні питання, що стосується економічної безпеки України.
Окрім цього, визначені теоретичні засади державного управління забезпеченням економічної
безпеки в Україні, зокрема, внутрішні та зовнішні чинники. Визначено, що існує ряд чинників,
які застосовуються при державному управлінні для того, щоб вийти з економічної кризи,
тобто їх застосовують для складання певного плану ефективних економічних дій.*

*The article gives definitions of the concept of “security”, “economic security”, “public security”.
Indeed, in modern economic conditions, an important aspect of the effective functioning of the
economy of any developed country in the world is the process of ensuring economic security.
Therefore, it is important for developing countries to ensure economic security at both the national
and regional levels. The complex of actions that the government of a country applies is unique and
inherent in this particular country, but besides this there is a general theoretical basis of public
administration, concerns not only one particular country, but all countries of the world. We believe
that one should consider the experience of one of the progressive countries in the world and,
proceeding from its state management, determine which theoretical foundations its state
administration apparatus used in coming out of the crisis.*

It is determined that the need for security is one of the basic human needs, besides this, security should be displayed in all areas, that is, not only in protecting human life, but also in the stability of the country's population, which in turn will lead to the country's prosperity. Identified classification features by which the distinction is made between the concept of "security". It was revealed that in Ukraine economic security is regulated by normative and legislative acts, besides there are certain subjects who follow and are directly involved in resolving the issue relating to the economic security of Ukraine. In addition, the theoretical foundations of state management of ensuring economic security in Ukraine, in particular, internal and external factors, are defined. It was determined that there are a number of factors that are used in public administration in order to overcome the economic crisis, that is, they are used to draw up a specific plan of effective economic activities.

Given the above, we came to the conclusion that today there is a solid theoretical foundations of public administration that contribute to the development of a strong, stable economy of Ukraine. Of course, for effective management, theoretical knowledge must be applied in practice, which will further help the Ukrainian economy to recover from the crisis.

Ключові слова: безпека; міжнародна безпека; регіональна безпека; локальна безпека; економічна безпека; суспільна безпека; політична безпека.

Key words: security; international security; regional security; local security; economic security; public safety; political security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В сучасних умовах господарювання важливим аспектом ефективного функціонування економіки будь-якої розвинутої країни світу є процес забезпечення економічної безпеки. Тому для країн, що розвиваються важливим є гарантування економічної безпеки як на національному так і на регіональному рівнях. Комплекс дій, який застосовує уряд тієї чи іншої країни є унікальним та притаманним саме цій країні, але окрім цього є загальні теоретичні засади державного управління, що стосується не лише однієї певної країни, але й усіх країн світу. Ми вважаємо, що варто розглянути досвід однієї з прогресивних країн світу і виходячи з її державного управління визначити, які саме теоретичні засади використовував її апарат державного управління при виході з кризи.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження в сфері визначення теоретичних засад державного управління забезпеченням економічної безпеки в Україні знайшли своє відображення в працях таких науковців як: Л. Акімова, М.П. Гетьманчук, В.Г. Грибан, З. Гбур, О. Корнієвський, І. Мігус, В. Пасічник, Т.С. Смовженко, О.М.Чечель.

Однак їх дослідження перебувають в сфері визначення загальних теоретичних засад функціонування економіки, зокрема, саме це зумовило актуальність даного дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даного дослідження є визначення механізмів державного управління забезпеченням економічної безпеки України та теоретико-методологічних засад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На сьогодні в економічній літературі відсутнє єдине трактування поняття "економічна безпека", оскільки кожен з дослідників визначає дану категорію з врахуванням певних об'єктивних та суб'єктивних факторів, зокрема таких як: ступінь розвитку економіки, взаємозв'язку даної категорії з іншими важливими чинниками розвитку тієї чи іншої країни та ін. Але в загальному вигляді економічна безпека сприяє захищеності економіки країни від негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, які здійснюють суттєвий вплив на розвиток країни. В основі даного поняття присутнє таке поняття як "безпека", науковці по-різному трактують дане поняття.

На думку Г. Ситник "безпека – це забезпечення всім громадянам держави належних умов для їх самореалізації, захист їх життя, свободи, власності від посягань з боку будь-якої окремої людини, організації, суспільства чи держави" [11, с. 20].

Науковець В. Храмов вважає, що "безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз" [10].

Отож, варто зазначити, що потреба у безпеці є однією з базових потреб людини, окрім цього безпека повинна відобразитись у всіх сферах, тобто не лише в захисті людського життя, але й стабільності існування населення країни, що в свою чергу призведе до процвітання країни. Варто також відмітити, що розрізняють

різні типи безпеки. Виходячи з цього пропонуємо розглянути дану класифікацію, ми вважаємо, що даний крок дозволить нам краще з'ясувати сутність економічної безпеки (рис. 1).

Рис. 1. Класифікаційна ознака поняття "безпека"

Джерело: складено автором на основі [10]

З рис. 1 ми бачимо, що безпеку класифікують за наступними ознаками:

1. за масштабом:

- міжнародна безпека – це стан економічних, політичних, соціальних, військових, міжнародних відносин, що гарантують захист від зовнішніх загроз, унеможливають війни, конфлікти і сутички .
- регіональна безпека – це забезпечення безпеки населення, природи та господарства регіону в процесі різноманітної діяльності людей; захист життєво важливих інтересів розвитку регіону та його населення від різноманітних загроз [8].
- локальна безпека – це стан захищеності інтересів індивіда від внутрішніх та зовнішніх загроз на локальному рівні.

2. за суб'єктами:

- особиста безпека – це система організаційно-правових, тактико- психологічних, фізичних заходів, які дозволяють забезпечити збереження життя та здоров'я працівників ОВС і підтримати високий рівень ефективності їх професійних дій [4].
- суспільна безпека становить процес керування загрозами та небезпеками, за якого уможливується реалізація конституційних прав і свобод людини і громадянина [6, с. 105].
- національна безпека є системою оптимізації взаємовідносин між усвідомленими загрозами та ресурсами, що має суспільство для протидії цим загрозам [3].
- колективна безпека сукупність спільних заходів держав задля підтримання миру, запобігання війні, припинення актів агресії і надання колективної допомоги [12].

3. за суспільними сферами:

- економічна безпека сприяє створенню надійної та забезпеченої всіма необхідними засобами держави, захищеності національно-державних інтересів у сфері економіки [1, с. 19; 14].
- інформаційна безпека – це сукупність засобів забезпечення інформаційного суверенітету України, захист інформаційної сфери від зовнішніх і внутрішніх інформаційних загроз.
- соціальна безпека – це стан суспільства, в тому числі всіх основних сфер виробництва, соціальної сфери, охорони внутрішнього конституційного порядку, зовнішньої безпеки, культури, при якому забезпечується номінальний рівень соціальних умов та соціальних благ матеріальних, санітарно-

епідеміологічних, екологічних, психологічних тощо, що визначають якість життя людини і суспільства в цілому та гарантує мінімальний ризик для життя, фізичного та психічного здоров'я людей [2, с. 22; 15].

- політична безпека – це стійкий стан та розвиток політичної системи суспільства, який дозволяє вчасно та ефективно реагувати на негативні внутрішні і зовнішні дії, зберігати цілісність соціуму і його сутнісні якості.

- Зважаючи на вищезазначене варто відмітити, що такий спектр, який охоплює категорійне поняття “безпека” повинно бути врегульованим на законодавчому рівні, оскільки саме воно відіграє важливу роль в житті країни, а саме в економічному плані. В Україні економічна безпека врегульовується нормативними та законодавчими актами, окрім цього існують певні суб'єкти, котрі стежать та беруть безпосередню участь у врегулюванні питання, що стосується економічної безпеки України. Ми пропонуємо розглянути та визначити основні повноваження, якими наділені суб'єкти, які врегульовують питання економічної безпеки в Україні (рис. 2).

Рис. 2. Основні суб'єкти, які врегульовують питання економічної безпеки в Україні

Джерело: складено автором на основі [2, с. 19-20; 15; 16; 17]

З вищенаведеного ми можемо зробити висновки про те, що до основних суб'єктів, які врегульовують питання економічної безпеки належать:

- Президент України є главою держави і виступає від її імені він також є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України (далі – КУ), прав і свобод людини і громадянина. Відповідно до ст. 106 Конституції України Президент України є головним Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України, здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави. Ще одним важливим аспектом діяльності Президента України є те, що він представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України [7]

- Верховна Рада України відповідно до ст. 85 КУ здійснює повноваження, серед яких затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля та інше [7].

- Рада національної безпеки і оборони України координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони; з урахуванням змін у геополітичній обстановці вносить Президенту України пропозиції щодо уточнення Стратегії національної безпеки України та Военної доктрини України [2, с.20; 15; 16; 17].

- Кабінет Міністрів України відповідно до ст. 116 КУ забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування, а також розробляє і

здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України [7].

- Національний банк України монополює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг. Окрім цього, здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій [5].

- Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади здійснюють реалізацію державних програм, стратегій та концепцій, які затверджені на національному рівні.

- Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування здійснюють виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин - також програм їх національно-культурного розвитку [7].

Ми впевнились в тому, що існує чималий перелік суб'єктів, як врегульовують питання економічної безпеки в Україні. Але варто зазначити, що всі вони (суб'єкти), а точніше їхня діяльність ґрунтується на певних загальних теоретичних засадах, завдяки яким забезпечується процес державного управління. При формуванні певної економічної моделі використовують певну систему чинників, які в свою чергу поділяються на внутрішні та зовнішні чинники.

До внутрішніх чинників відноситься, у першу чергу, економічний потенціал держави, складовими якого є земельні, сировинні та трудові ресурси. Систему внутрішніх чинників складають також: географічне положення, що визначає пріоритети розвитку економіки; політична система, яка визначає домінування в економічній політиці держави ринкових або адміністративних механізмів, обумовлює їх балансування та взаємодію [13].

До зовнішніх чинників варто віднести зовнішнє економічне середовище, особливе місце в якому належить ринку інтелектуальній продукції та можливості розширення експортних можливостей. Крім того, доцільно виділити ресурсні можливості країни на зовнішньому ринку, а також імідж країни, як чинник, який формує думку світової спільноти щодо держави; інтеграційні особливості [13].

Окрім вищевказаних чинників існують також і інші (рис.3), ми вважаємо за доцільне охарактеризувати їх, оскільки вони також враховуються, при державному управлінні економічною безпекою будь-якої країни та допомагають захистити економіку країни від негативних зовнішніх або внутрішніх загроз.

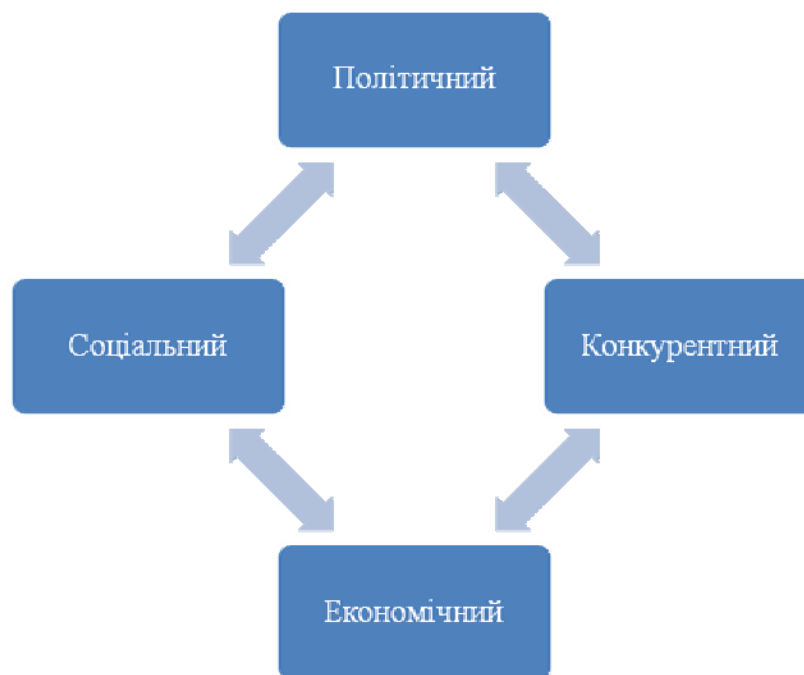

Рис. 3. Основні чинники державного управління

Джерело: складено автором на основі [9]

З рис.3 ми бачимо, що до основних чинників за допомогою яких здійснюється державне управління забезпеченням економічної безпеки України належать:

- політичний чинник – зміст даного чинника виражається, насамперед, у ставленні держави до процесів, що відбуваються в національній економіці, яке, в свою чергу, реалізується в тих або інших формах державного регулювання економіки. Концепції можуть змінюватися залежно від ідеологічних настанов відносно ступеня державного втручання в діяльність стихійних ринкових сил.

- конкурентний чинник – у його рамках розкриваються інституційні основи регулювання, оцінюється ступінь участі кожної групи економічних суб'єктів у господарському житті країни, що вже само по собі дозволяє судити про його значущість для моделі регулювання. Інституційну основу будь-якої економічної системи складають, перш за все, суб'єкти економічної діяльності: дрібні, середні, великі підприємства, асоціації й профспілки, кредитно-фінансові установи, а також держава в особі своїх уповноважених органів. Структура цих суб'єктів, їх взаємодія і взаємовплив багато в чому визначають характеристики певної моделі державного регулювання.

- економічний чинник – даний чинник ґрунтується, перш за все, на ресурсній складовій. Інвестиції у розвиток національного господарства – це показник, що характеризує ступінь забезпеченості системи економічними ресурсами. Визначений чинник також відображає напрям стратегічного розвитку економіки держави. За його допомогою можна здійснювати аналіз систем державного регулювання економічної політики [9].

- соціальний чинник – відображає ставлення держави до своїх громадян, характеризує його гуманність і увагу до інтересів людини. Зокрема, йдеться про вплив економічної системи на суспільство у формі таких наслідків як рівень безробіття, диспропорція в доходах, а також соціальні функції держави, що реалізуються через систему соціального забезпечення: охорону здоров'я, освіту, страхування тощо. Соціальний чинник як комплексна складова, що включає економічні, політичні, психологічні компоненти, відіграє значну роль у формуванні моделі державного регулювання і є предметом постійних суперечок і дискусій серед політиків і науковців.

Вищенаведені чинники є базисом для проведення ефективної економічної політики держави, а особливо поєднання даних чинників призведе до стійкого та впевненого розвитку країни, а також виходу з фінансової кризи, яка на сьогодні також спостерігається в Україні (поки неофіційно). Прикладом такої чіткої та злагодженої взаємодії політичного, конкурентного та економічного чинника є Китай. На думку експертів, Китай продемонстрував найбільш ефективну політику збалансованості політичного, конкурентного й економічного чинників під час формування механізмів державної економічної політики виходу із глобальної фінансової кризи. Основними заходами КНР для подолання фінансової кризи були:

По-перше, Китай інвестував близько 150 млрд. дол. у житлове будівництво, іпотеку й інфраструктури.

По-друге, Китай скорочує та модернізує податкову систему, знижує процентні ставки й резервні вимоги до банківської системи (політичний чинник).

По-третє, реструктуризує кредитні зобов'язання тих промислових підприємств, які зіштовхнулися з падінням попиту на свою продукцію на світовому ринку, зокрема, сталеливарні й автомобілебудівні компанії (економічний чинник) [9].

Окрім того, щоб пом'якшити наслідки кризи для населення, уряд КНР мав наміри вкласти значні кошти в розвиток безплатної освіти та протягом 3-х років забезпечувати безоплатними медичними послугами все населення країни.

Окрім чинників існують також і інші теоретичні засади державного управління які використовуються для ефективного забезпечення економічної безпеки в Україні, зокрема, принципи. До основних принципів державного управління, які забезпечують економічну безпеку України належать:

- Законність – є основоположним принципом державного управління, що визначає рівень демократичності суспільства. Це означає, що всі органи виконавчої влади та їх посадові і службові особи повинні чітко дотримувати норм права. Нормативно-правові акти, що приймаються суб'єктами державного управління, мають відповідати положенням Конституції та законам України. Громадяни повинні мати гарантоване право, згідно з яким ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законом.

- Демократизм – передбачає формування такої системи управління, яка б базувалася на демократичних засадах її здійснення в інтересах усіх або переважної більшості громадян, можливості їх максимального залучення до обговорення важливих державно-управлінських рішень, відкритості інформації, рівного доступу громадян до державної служби.

- Публічність – цей принцип демократичної правової держави означає відкритість та прозорість функціонування виконавчої влади, забезпечує зв'язок її органів та посадових осіб із суспільством, громадянами.

- Єдиноначальність і колегіальність означає розумне поєднання в управлінській діяльності методів одноособового керівництва призначеним або обраним керівником, який наділяється значною службовою компетенцією і несе персональну відповідальність за результати роботи державно-го органу, та широкої колегії – групи осіб, які мають рівні права і обов'язки або дорадчі права з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади [9].

- Централізація і децентралізація – апарат державного управління повинен бути побудованим на засадах розумного співвідношення концентрації влади і її децентралізації, оскільки порушення даного балансу в будь-який бік призводить до негативних наслідків.

- Плановість – полягає в обов'язковому плануванні діяльності будь-якого органу та його структурного підрозділу, у створенні планів соціально-економічного і культурного розвитку окремих населених пунктів, територій, регіонів, галузей народного господарства, проектуванні та реалізації програм вирішення тих чи інших проблем [9].

• Ефективність – виходячи із загального розуміння ефективності праці, під ефективністю державного управління слід розуміти результат досягнення поставленої мети за максимально можливою економією суспільної праці.

Зважаючи на вищезазначене можна дійти висновку, що на сьогодні існують ґрунтовні теоретичні засади державного управління, котрі сприяють становленню міцної, стабільної економіки України. Звісно для ефективного управління теоретичні знання повинні бути застосовані на практиці, що в подальшому допоможе вийти економіці України з кризи.

Висновки. Отже, з вищепроведеного дослідження ми можемо зробити побачити, що на сьогодні наявні теоретичні засади, які використовує апарат державного управління в своїй професійній діяльності. В процесі розробки економічної стратегії або економічного планування варто в повному обсязі застосовувати теоретичні знання (засади) на практиці для ефективної побудови економічної політики в Україні. Ми вважаємо, що при використанні теоретичних засад в практичному плані дозволить розробити ефективний план дій для покращення економічного та соціального становища України на міжнародній арені.

Література.

1. Акімова Л. Державне регулювання фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання // Л. Акімова, А. Лисачок // ДП "Видавничий дім "Персонал" (5). 2017. С. 16-28.
2. Акімова Л.М. Роль та місце економічної безпеки в системі державного управління забезпечення національної безпеки України. ДП "Видавничий дім "Персонал" (2(12)). 2018. С. 15-27.
3. Гетьманчук М.П. *Політологія: навч. посібн. Знання.* 2010. URL: https://pidruchniki.com/10310208/politologiya/natsionalna_bezpeka_ukrayini (дата звернення: 01.02.2019).
4. Грибан В.Г. *Охорона праці в органах внутрішніх справ: навч. посібн.* URL: http://p-for.com/book_102_glava_167_7.2._Osobista_bezpeka.html дата звернення: 02.02.2019).
5. Закон України "Про Національний банк України" від 11.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 02.02.2019).
6. Корнієвський О. Концепт суспільної безпеки: сучасний науково-концептний дискурс. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку.* Вип.21.2009. С.103-107.
7. Конституція України. Офіційне Інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/> konstituciya-ukrayini-rozdil-vi bezpeka (дата звернення: 02.02.2019).
8. Офіційний сайт Geograf. com.ua. URL: <http://www.geograf.com.ua/glossary/> suspilno-geografichni-terminy/regionalna-bezpeka (дата звернення: 01.02.2019).
9. Офіційний сайт юридичного порталу "Радник" URL: <http://radnuk.info/pidruchniku/492-malinovski/9669-253--.html> sferi (дата звернення: 02.02.2019).
10. Пасічник В. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою. *Демократичне врядування.* 2011. Вип. 7. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik7/fail/pasichnyk.pdf (дата звернення: 02.02.2019).
11. Ситник Г.П. *Національна безпека України: теорія і практика:* навч. посібн. Хмельницький. Кондор. 2007. С. 425.
12. Смовженко Т.С. *Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності :* навч. посібник. К. УБС НБУ. 2015. 609 с.
13. Чечель О.М. Державне управління в економічній сфері: навч. посібн. URL: https://pidruchniki.com/79759/ekonomika/teoretichni_zasadi_derzhavnogo_upravlinnya_ekonomichniy_sferi (дата звернення: 02.02.2019).
14. Акімова Л. М. Механізми державного управління економічною безпекою України: аналіз чинників впливу систематизованих за окремими сферами її розвитку / Л. М. Акімова // *Аспекти публічного управління.* Дніпро – 2018. – Т. 6. – № 6-7. – С. 5-11.
15. Акімова Л. М. Аналіз тенденцій розвитку економіки держави та їх вплив на економічну безпеку України / Л. М. Акімова // *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 20. С. 71–75.
16. Акімова Л. М. Аналіз гібридних загроз економічній безпеці України: міжнародний досвід та українські реалії. / Л. М. Акімова // *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 22. С. 110–115.
17. Акімова Л.М. Напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави / Л. М. Акімова // *Інвестиції: практика та досвід.* Серія: Державне управління. 2018. – № 24. – С. 57-62.

References.

1. Akimova L., and Lysachok A. (2017), "State regulation of financial and economic security of economic entities". *DP "Vydavnychiy dim "Personal"* Vol. 5. pp. 16-28 [in Ukrainian].
2. Akimova L.M. (2018), " The role and place of economic security in the system of public administration of ensuring the national security of Ukraine". *DP "Vydavnychiy dim "Personal"* Vol.2. pp. 15-27 [in Ukrainian].
3. Getmanchuk M.P. Politics, available at : https://pidruchniki.com/10310208/politologiya/natsionalna_bezpeka_ukrayini (accessed 1 Feb 2019).

4. Griban V.G. Labor protection in the internal affairs bodies, available at : http://p-for.com/book_102_glava_167_7.2._Osobista_bezpeka.html (accessed 2 Feb 2019).
5. The Law of Ukraine “National Bank of Ukraine” (2019) available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (accessed 2 Feb 2019).
6. Kornievsky O. (2009), The concept of public safety: a modern scientific conceptual discourse. *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku*. Vol.21. pp.103-107.
7. Official Internet representation of the President of Ukraine “Law of Ukraine Konstytutsiia Ukrainy” available at : https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-vi_bezpeka (accessed 2 Feb 2019).
8. The official site Geograf. com.ua., available at : <http://www.geograf.com.ua/glossary/suspilno-geografichni-termyny/regionalna-bezpeka> (accessed 1 Feb 2019).
9. The official site of the legal portal “Advisor”, available at : <http://radnuk.info/pidrychnuku/492-malinovski/9669-253--.html> sferi (accessed 2 Feb 2019).
10. Pasechnik V. (2011), Philosophical category of security as the basis of a new paradigm of state governance of national security. *Demokratychnе vriaduvannia*. Vol. 7. available at : http://www.lvivacademy.com/vidavnytstvo_1/visnik7/fail/pasichnyk.pdf (accessed 2 Feb 2019).
11. Sytnik G.P. (2007), National security of Ukraine: theory and practice, Khmelnytskyi, Kondor.
12. Smovzhenko T.S. (2015), Ukrainian man in the European world: measuring identity, Kiev.
13. Chechel O.M. Public administration in the economic sphere, available at : https://pidruchniki.com/79759/ekonomika/teoretichni_zasadi_derzhavnogo_upravlinnya_ekonomichniy_sferi (accessed 2 Feb 2019).
14. Akimova, L.M. (2018), “Mechanisms of public administration of economic security of Ukraine: analysis of the factors of influence of systematized by individual spheres of its development”, *Public administration aspects*, vol. 6 (6-7), pp. 5-13.
15. Akimova, L. (2018), “Analysis of trends in the development of the state economy and their impact on Ukraine's economic security”, *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 71–75.
16. Akimova, L. (2018), “Analysis of hybrid threats to economic security of Ukraine: international experience and ukrainian realities”, *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 22, pp. 110–115.
17. Akimova, L. (2018), “Directions of improving the regulatory and legal support of economic safety of the state”, *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 24, pp. 57-62.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2019 р.